

การอิมโพรไวส์ของแม็ก โรช ในบทเพลง*เดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์*
ดรัมส์อันลิมิเต็ด และ*ฟอร์บิกซิด* ในอัลบั้ม*ดรัมส์อันลิมิเต็ด*

MAX ROACH'S IMPROVISATION APPROACH ON
THE DRUMS ALSO WALTZ, DRUMS UNLIMITED, AND FOR BIG SID

ภาณุพันธ์ สุขทนารักษ์¹ เด่น อยู่ประเสริฐ²
Phanupan Suktanarak Den Euprasert

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิธีการอิมโพรไวส์กลองชุดแจ๊สของแม็ก โรช ในบทเพลง*เดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์* บทเพลง*ดรัมส์อันลิมิเต็ด* และบทเพลง*ฟอร์บิกซิด* ในอัลบั้ม*ดรัมส์อันลิมิเต็ด* ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยมุ่งเน้นประเด็นสำคัญต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การพัฒนาหน่วยย่อยเอก 2) การทำให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะที่ผิดแปลกไปจากอัตราจังหวะเดิม จากผลการวิจัยพบว่า การอิมโพรไวส์เดี่ยวโดยไม่มีผู้บรรเลงประกอบทั้ง 3 บทเพลง มีแนวความคิดการพัฒนาที่หลากหลายรูปแบบ โดยมีวิธีนำเสนอจากการสร้างหน่วยจังหวะย่อยเอกที่ไม่ซับซ้อน และมีการสร้างหน่วยจังหวะย่อยเอกให้กระจายอยู่บนสังคีตลักษณ์ AABA เพื่อเป็นช่วงนำเสนอ และนำไปพัฒนาให้อยู่ในลักษณะจังหวะต่างๆ ด้วยแนวความคิดซ้ำ ห้วงลำดับ ทำนอง การขยาย การย่อส่วนลักษณะจังหวะ การพลิกกลับ การบรรเลงถอยหลัง การสร้างประโยคถามและประโยคตอบ การประดับโน้ตด้วยการเพิ่มโน้ตและรูปแบบการตีด้วยแฟลมส์ บางประโยคใช้วิธีการเน้นจังหวะที่ผิดปกติและพบการเคลื่อนที่ของจังหวะเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะที่ผิดแปลกไปจากอัตราจังหวะเดิม แนวคิดที่เกิดขึ้นของแต่ละเพลงมีการนำเสนอเพื่อให้เกิดความน่าสนใจที่แตกต่างกัน ทั้ง 3 บทเพลงดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์กับหน่วยจังหวะย่อยเอกที่สร้างขึ้น ส่งผลให้การอิมโพรไวส์เดี่ยวกลองชุดโดยไม่มีผู้บรรเลงประกอบมีความเป็นเอกภาพ

คำสำคัญ: อิมโพรไวส์, เดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์, ดรัมส์อันลิมิเต็ด, ฟอร์บิกซิด

¹นักศึกษานิพนธ์ปริญญาตรีสาขาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

This research aimed to study the improvisation techniques applied by Max Roach in The Drums Also Waltz, Drums Unlimited, and For Big Sid in the album entitled Drums Unlimited with an emphasis on the analysis of motivic development and irregular rhythmic patterns.

According to the research, the solo improvisation without other instruments on the backgrounds in these three songs was developed through many types of methods with motivic units which were not too complicated. The songs consisted motivic units on the AABA song form in their intros and other sections developed through a variety of techniques including repetition sequence extension, diminution, inversion, retrogression, and questioning and answering. Embellishments found were adding extra notes and playing with flams. In some sentences unusual rhythmic stresses were found used to create notes resulting in an unusual movement of rhythms. Three songs were all related to their motives providing uniqueness and interestingness to solo drumming.

Keywords: improvisation, The Drums Also Waltz, Drums Unlimited, For Big Sid

ที่มาและความสำคัญ

กลองชุดเป็นเครื่องดนตรีที่ไม่มีระดับเสียงหากมองในเรื่องของการสร้างเรื่องราวผ่านการอิมโพรไวส์นั้น ก็สามารถทำได้เหมือนกับเครื่องดนตรีชิ้นอื่น แต่เป็นการนำเสนอแนวคิดด้านการพัฒนาการอิมโพรไวส์จากหน่วยย่อยเอก โดยคราวน์ฟอร์ดได้กล่าวว่า “กลองชุดสามารถนำเสนอแนวคิดสร้างสรรค์ในการสร้างเรื่องราวจากหน่วยย่อยเอกได้โดยการแปร หรือมีการพัฒนาจากหน่วยจังหวะย่อยเอกด้วยแนวคิดที่หลากหลายวิธี การอิมโพรไวส์บนกลองชุดนั้นมักชี้ให้เห็นถึงเทคนิควิธีโดยไม่มีข้อจำกัด”³

ลักษณะเด่นของการอิมโพรไวส์ของกลองชุดในดนตรีแจ๊ส คือ ผู้บรรเลงสามารถใช้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับจังหวะอย่างคล่องแคล่ว โดยมาฮอนนี ได้ให้แนวคิดการพัฒนาการอิมโพรไวส์บนกลองชุดไว้ว่า “การนำหน่วยจังหวะย่อยเอกมาพัฒนาการอิมโพรไวส์ เป็นการสร้างสรรค์ทางดนตรีให้มีความสัมพันธ์กับบทเพลง นักกลองที่ดีควรมีแนวคิดดังกล่าว และมีแนวคิดอื่นๆ ประกอบ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจของการบรรเลง”⁴

แม็ก โรช (Max Roach, 1924-2007) เป็นนักกลองและนักประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทางด้านการเล่นอิมโพรไวส์ เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการใช้โพลีริธึม การนำจังหวะอัลโฟรควิบามาประยุกต์ใช้บนกลองชุด⁵ นอกจากนี้แม็ก โรช ยังเป็นผู้บุกเบิกสำหรับการอิมโพรไวส์โดยไม่มีผู้บรรเลงประกอบ ตามที่โรเลย์ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแม็ก โรชว่า

แม็ก โรชเป็นผู้ที่สร้างผลงานการอิมโพรไวส์ โดยไม่มีเครื่องดนตรีอื่นบรรเลงประกอบ เป็นผู้บุกเบิกสำหรับการสร้างทำนองบนกลองชุดและรวมไปถึงการนำเอาออสตินาโตมาบรรเลงประกอบในขณะที่กำลังอิมโพรไวส์โดยแม็ก โรชยังพิสูจน์ให้เห็นอย่างสม่ำเสมอว่าการบรรเลงกลองชุดไม่ได้เป็นเพียงแค่การสร้างจังหวะเท่านั้น แต่กลองชุดสามารถสร้างเสียงทำนองให้เหมือนกับเครื่องดนตรีอื่นได้⁶

³Crawford, W. (2007, January 16). *Soloing on the drumset*. www.hudsonmusic.com.

⁴Mahoney, Terry O'. *Motivic drumset soloing a guide to creative phrasing and improvisation*. (Milwaukee, WI: Hal Leonard, 2004), 4.

⁵Barry, Kernfeld. *The new grove dictionary of jazz*. 2nd ed. (New York: Mcmillan Publisher, 2002), 424.

⁶Riley, J. (2007, December). Max Roach 1924-2007 a life unlimited. *Modern Drummer*, 31(12) 98.

นอกจากแม็ก โรชจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลองชุดแล้ว เขายังเป็นอาจารย์สอนดนตรีที่มหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ และได้รับรางวัลทุน “อัจฉริยะ” จากมูลนิธิแมคอาร์เธอร์ (McArthur) รางวัล Grand prix du Disque และรางวัลฮาร์วาร์ดแจ๊สมาสเตอร์ (Harvard Jazz Master) และยังได้รับรางวัลปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จนกระทั่งได้รับการแต่งตั้งให้เข้าสู่สมาคมศิลปะนานาชาติ (International Percussive Art Society) และหอเกียรติคุณ (Hall of Fame) ของนิตยสารดาวน์บีท⁷

อัลบั้มดรัมส์อันลิมิเต็ด (Drums Unlimited) ถูกบันทึกเสียงที่นครนิวยอร์ก ในช่วงปี ค.ศ.1966 สังกัด Atlantic LP 1467 ซึ่งเป็นอัลบั้มที่แม็ก โรช ได้ประพันธ์บทเพลงโดยการอิมโพรไวส์โดยไม่มีเครื่องดนตรีอื่นบรรเลงประกอบในอัลบั้มนี้ ประกอบด้วย บทเพลงเดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์ (The Drums Also Waltz) บทเพลงดรัมส์อันลิมิเต็ด (Drums Unlimited) และบทเพลงฟอร์ บิ๊กซิด (For Big Sid) ซึ่งผลงานทั้ง 3 บทเพลงนี้ เป็นอัลบั้มเดียวที่แม็ก โรชประพันธ์โดยการบรรเลงเดี่ยวไว้มากที่สุด และเป็นบทเพลงที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของอารมณ์ของการอิมโพรไวส์ จึงมีความน่าสนใจและเหมาะแก่การศึกษา โดยผู้วิจัยเห็นว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถเป็นประโยชน์ให้กับนักดนตรีที่สนใจวิธีการพัฒนาการอิมโพรไวส์กลองชุดของแม็ก โรช

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์วิธีการอิมโพรไวส์กลองชุดแจ๊สของแม็ก โรชในอัลบั้มดรัมส์อันลิมิเต็ด (Drums Unlimited) ผลิตโดยสังกัด Atlantic LP 1467 ปี ค.ศ. 1966

ขอบเขตของการศึกษา

1. งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์บทเพลงเดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์ บทเพลงดรัมส์อันลิมิเต็ด และบทเพลงฟอร์บิ๊กซิด สำหรับประเด็นหลักในการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของแม็ก โรช ในเรื่องแนวคิดการพัฒนาอิมโพรไวส์จากหน่วยจังหวะย่อยเอก และการทำให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะที่ผิดแปลกไปจากอัตราจังหวะเดิม

2. บทเพลงเดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์ บทเพลงดรัมส์อันลิมิเต็ด และบทเพลงฟอร์บิ๊กซิด ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ มาจากอัลบั้มดรัมส์อันลิมิเต็ด ผลิตโดยสังกัด Atlantic LP 1467 ปี ค.ศ.1966 การอิมโพรไวส์ทั้ง 3 บทเพลงนี้ เป็นการบรรเลงเดี่ยวกลองโดยไม่มีเครื่องดนตรีอื่นประกอบ

3. ผู้วิจัยนำแนวคิดหลักในการวิเคราะห์การพัฒนาหน่วยจังหวะย่อยเอก และการทำให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะที่ผิดแปลกไปจากอัตราจังหวะเดิมจากเทอร์รี โอ มาฮันนี (Terry O' Mahoney) พร้อมคำอธิบาย นอกจากนั้นผู้วิจัยเสริมด้วยแนวคิดของโจนาทาน เดวิด แมคแคสลิน (Jonathan David McCaslin) และจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงวิธีการอิมโพรไวส์ด้วยวิธีการพัฒนาหน่วยจังหวะย่อยเอกและเทคนิคการบรรเลงกลองชุดของแม็ก โรช ในบทเพลงเดอะดรัมส์อัลโซวอลซ์ บทเพลงดรัมส์อันลิมิเต็ด และบทเพลงฟอร์บิ๊กซิด

2. สามารถนำแนวคิดการอิมโพรไวส์ รวมถึงวิธีการพัฒนาหน่วยย่อยเอกของแม็ก โรช มาประยุกต์ใช้ในการบรรเลง

3. เป็นการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์บนกลองชุดในดนตรีแจ๊ส

4. เป็นข้อมูลสำหรับนักดนตรีหรือผู้ที่สนใจดนตรีรูปแบบการบรรเลงของแม็ก โรช และสามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและพัฒนาได้

⁷Jarred, F. (2012, February 5). Who is Max Roach. www.drumlessons.com/drummers/max-roach/.

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. หลักการเขียนโน้ตกลองชุดในการวิจัยครั้งนี้มาจากหนังสือของเทอร์รี โอ มาฮันนี
2. ผู้วิจัยได้ถอดโน้ตและให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.เด่น อยู่ประเสริฐ ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อใช้ในการวิเคราะห์
3. ผู้วิจัยได้อ้างอิงคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา พันธุ์เจริญ พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2554

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีการรวบรวมข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนการวิจัย การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และโน้ตเพลง
- 1.2 เว็บไซต์และสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลง *เดอะดรัมส์ฮอลล์โซลวอลซ์* บทเพลง *ดรัมส์ฮอลล์ลิมิเตด* และบทเพลง *ฟอร์บิกซิด* โดยพิจารณาเฉพาะจากแหล่งข้อมูลที่มีความเชื่อถือ เช่น ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ออนไลน์โพรควีสต์ (Proquest Dissertations) เว็บไซต์นิตยสารโมเดิร์นดรัมเมอร์ เป็นต้น
- 1.3 จากการเก็บข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลมารวบรวมแล้วทำการสังเคราะห์ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์
- 1.4 ข้อมูลจากแผ่นซีดีและดีวีดี

2. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยถอดโน้ตบทเพลง *เดอะดรัมส์ฮอลล์โซลวอลซ์* บทเพลง *ดรัมส์ฮอลล์ลิมิเตด* และบทเพลง *ฟอร์บิกซิด* จากอัลบั้ม *ดรัมส์ฮอลล์ลิมิเตด* ผู้วิจัยจึงปรึกษาและรับคำแนะนำจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่น อยู่ประเสริฐ

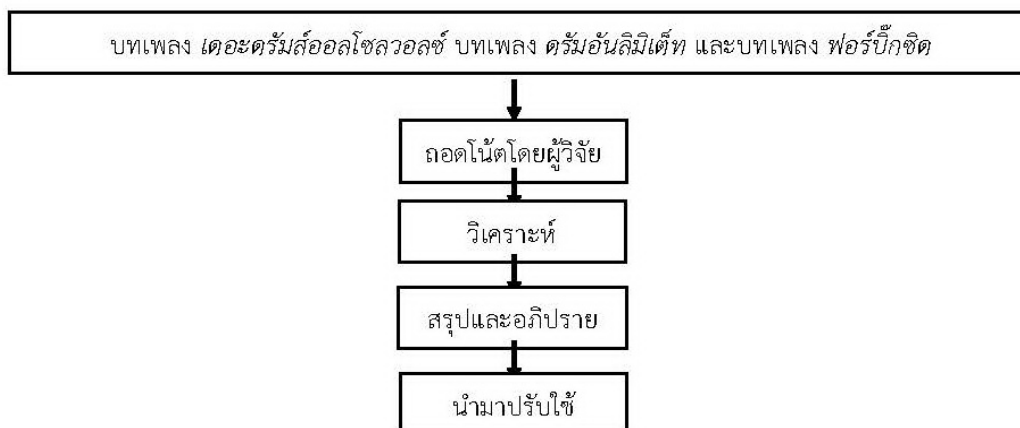
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของบทเพลง *เดอะดรัมส์ฮอลล์โซลวอลซ์* บทเพลง *ดรัมส์ฮอลล์ลิมิเตด* และบทเพลง *ฟอร์บิกซิด* ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดวิธีวิเคราะห์การพัฒนาหน่วยย่อย และการทำให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะผิดแปลกไปจากจังหวะเดิมจากเทอร์รี โอ มาฮันนี มาเป็นแนวทางการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางการศึกษา พร้อมทั้งได้เพิ่มเติมรายละเอียดจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นประกอบ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นได้ ดังนี้

- 3.1 ประวัติของแม็ก โรซ
- 3.2 บริบทโดยรวมของบทเพลง
- 3.3 แนวทางการวิเคราะห์อิมโพรไวส์
- 3.4 แนวคิดการพัฒนาอิมโพรไวส์ของเทอร์รี โอ มาฮันนี
 - 3.4.1 การพัฒนาหน่วยย่อย
 - 3.4.2 การทำให้เกิดอัตราจังหวะที่ผิดแปลกไปจากอัตราจังหวะเดิม

4. กรอบแนวคิดขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การอิมโพรไวส์ของแม็กโรซ ในบทเพลง *เดอะดรัมส์ฮอลล์โซลวอลซ์* บทเพลง *ดรัมส์ฮอลล์ลิมิเตด* และบทเพลง *ฟอร์บิกซิด* ในอัลบั้ม *ดรัมส์ฮอลล์ลิมิเตด* ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการศึกษา และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

สรุปผลจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของแม็ก โรซ ในบทเพลงเดอะดรัมส์ออฟโซลวอลซ์ บทเพลงดรัมส์อันลิมิเต็ด และบทเพลงฟอรับีกซิด ทำให้ทราบวิธีหรือแนวคิดการพัฒนาการอิมโพรไวส์จากหน่วยจังหวะย่อยเอก ซึ่งมีแนวคิดการพัฒนาที่สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ รวมถึงวิธีการทำให้อัตราจังหวะผิดแปลกปกติไปจากเดิม ความน่าสนใจของทั้ง 3 บทเพลงดังกล่าวคือ เป็นบทเพลงที่แม็ก โรซ สร้างการบรรเลงเดี่ยวโดยไม่มีเครื่องดนตรีอื่นร่วมบรรเลงประกอบ ในแต่ละช่วงของการอิมโพรไวส์มีการบรรเลงด้วยความอิสระ วิธีการนำเสนอด้วยหน่วยจังหวะย่อยเอกที่ไม่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ยังมีการสร้างช่วงนำเสนอที่สามารถเทียบกับสังคีตลักษณ์ AABA ก่อนช่วงการอิมโพรไวส์ โดยสรุปได้ดังนี้

1. การอิมโพรไวส์บทเพลงเดอะดรัมส์ออฟโซลวอลซ์

ตัวอย่างที่ 1 หน่วยจังหวะย่อยเอกของบทเพลงเดอะดรัมส์ออฟโซลวอลซ์

บทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่เริ่มจากการสร้างหน่วยจังหวะย่อยเอก ลักษณะหน่วยจังหวะย่อยของบทเพลงนี้ สร้างด้วยอัตราส่วนโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้น 4 ตัวที่ไม่มีความซับซ้อน ซึ่งจะปรากฏให้เห็นทุกช่วงเพื่อเปลี่ยนช่วงการอิมโพรไวส์โดยหน่วยจังหวะย่อยเอกที่เกิดขึ้นนั้นเปรียบเสมือนธีม (Theme) และในแต่ละช่วงจะมีความแตกต่างในเรื่องของการเว้นระยะห่างหรือจำนวนห้องหยุดไม่เท่ากัน

ตัวอย่างที่ 2 การย้ายส่วนย่อยโน้ตกลุ่ม 2 (Duple Subdivision) ไปยังโน้ตกลุ่ม 3 (Triplet Subdivision)

การพัฒนาหน่วยจังหวะย่อยเอกในบทเพลงนี้พบว่าในช่วงแรกมีการพัฒนาโดยการย้ายส่วนย่อยโน้ตกลุ่ม 2 (Duple Subdivision) ไปยังโน้ตกลุ่ม 3 (Triplet Subdivision)

นอกจากนั้นพบว่ามีการพัฒนาโดยการย่อส่วนลักษณะจังหวะให้เป็นอัตราส่วนโน้ตเข้ตสองชั้นจากหน่วยจังหวะย่อยแยกเป็นส่วนใหญ่ และในแต่ละช่วงมีการใช้แนวคิดที่แตกต่างกันออกไปแม้ว่า โรซกีมีวิธีการพัฒนาแนวคิดที่น่าสนใจ โดยในแต่ละช่วงจะมีวิธีการใช้แนวคิดที่หลากหลายรูปแบบ เช่น ใช้แนวคิดการซ้ำ การย่อโน้ต ที่ส่งผลให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย แนวคิดที่พบได้บ่อยของบทเพลงนี้คือการขยายโน้ต ลักษณะการขยายโน้ตนั้น เป็นการขยายโดยใช้อัตราส่วนโน้ตเข้ตสองชั้น ซึ่งความยาวในการขยายนั้นในแต่ละช่วงที่เกิดขึ้นมีจำนวนห้องที่ไม่เท่ากัน และในบางช่วงพบว่าการขยายโดยการสร้างระดับเสียงให้ดูมีพลังโดยการบรรเลงร่วมกับฉาบ นอกจากนี้ยังพบว่าแม้ว่า โรซกีให้ความสำคัญถึงระดับเสียงโดยใช้แนวคิดห้วงลำดับทำนอง ซึ่งเป็นการซ้ำลักษณะจังหวะที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้แต่มีการเปลี่ยนระดับเสียง และยังพบการบรรเลงถอยหลัง การพลิกกลับของทำนอง พบว่าเป็นการใช้เพียงประโยคสั้นๆ แต่เมื่อฟังแล้วจะรู้สึกถึงทำนองที่ถูกสร้างขึ้น ลักษณะของทำนองจะมีการผสมผสานระหว่างกลองทอม กลองสแนร์ กลองฟลอร์ทอม และกลองใหญ่เป็นหลัก และพบแนวคิดการประดับโน้ตด้วยลักษณะการใช้รูปแบบการตีแฟลมส์ เพื่อส่งผลให้การอิมโพรไวส์มีความน่าสนใจมากขึ้น

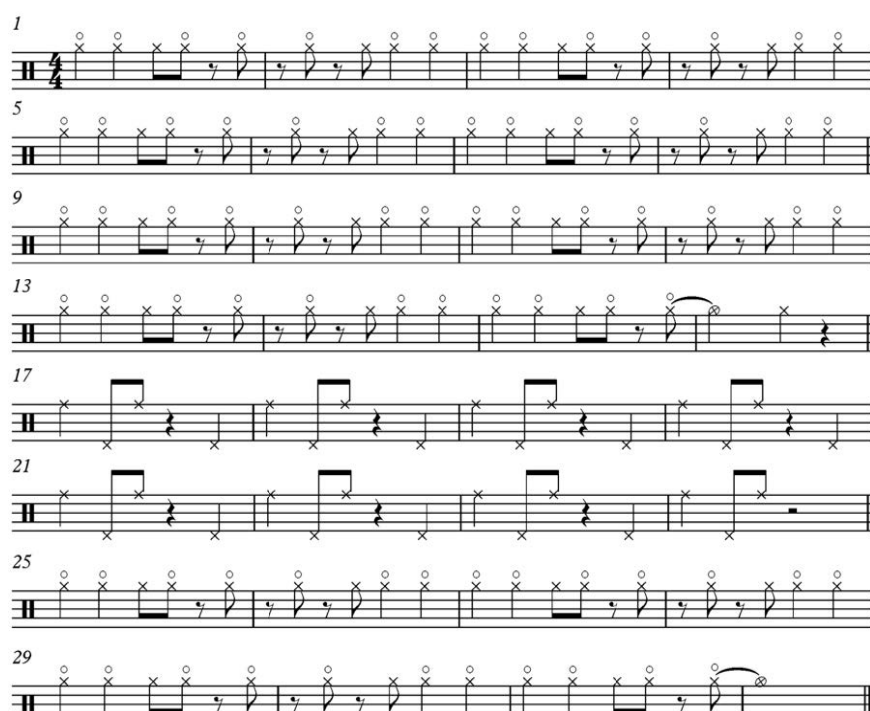
ตัวอย่างที่ 3 การเน้นเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 6/8

แนวคิดวิธีที่ส่งผลให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะผิดแปลกปกติไปจากอัตราจังหวะเดิมพบแนวคิดการใช้วิธีการเน้นเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 6/8 ดังห้องที่ 67 และห้องที่ 68 ลักษณะการเน้นนั้นเป็นการให้ความสำคัญไปที่กลองฟลอร์ทอมและกลองทอม ซึ่งเกิดขึ้นเป็นช่วงเวลาสั้นๆ กล่าวคือ พบว่าการเน้นบนจังหวะตกของจังหวะที่ 1 และเน้นบนจังหวะยกของจังหวะที่ 2 ถึงแม้ว่าจะเป็นการเล่นเดี่ยวโดยไม่มีเครื่องดนตรีอื่นบรรเลงประกอบแม้ว่า โรซกีมีวิธีการซ้อนแนวคิดดังกล่าวเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะที่ผิดแปลกไปจากอัตราจังหวะเดิม

2. การอิมโพรไวส์บทเพลงดรัมส์อันลิมิเต็ด

บทเพลงนี้เริ่มด้วยการสร้างช่วงนำเสนอดูเหมือนมีโครงสร้างเหมือนกับสังคีตลักษณ์บทเพลงแจ๊ส มาตรฐานคือ AABA ช่วงแรกนี้เป็นการเริ่มบรรเลงด้วยไฮแฮท และพบช่วงการอิมโพรไวส์จำนวนทั้งหมด 6 ช่วง โดยในแต่ละช่วงพบว่ามีนำท่อน B จากช่วงนำเสนอมารวมเป็นช่วงเชื่อมสำหรับเพื่อเปลี่ยนช่วงการอิมโพรไวส์

ตัวอย่างที่ 4 ช่วงนำเสนอบทเพลง*ดรัมส์อันลิมิเต็ด*

หน่วยจังหวะย่อยเอกของการอิมโพรไวส์ถูกสร้างขึ้นในช่วงแรกด้วยอัตราส่วนโน้ตเข้บิตสองชั้นผสมกับอัตราส่วนโน้ตเข้บิตหนึ่งชั้น นอกจากนี้พบว่าหน่วยจังหวะย่อยเอกที่สร้างขึ้นในช่วงแรกจะปรากฏให้เห็นเกือบตลอดทุกช่วงของการอิมโพรไวส์ (ตัวอย่างที่ 5)

ตัวอย่างที่ 5 หน่วยจังหวะย่อยเอกบทเพลง*ดรัมส์อันลิมิเต็ด*

การพัฒนาหน่วยจังหวะย่อยเอกในช่วงแรกพบการใช้แนวคิดห้วงลำดับทำนอง เป็นการบรรเลงซ้ำโดยใช้อัตราส่วนโน้ตเดิมแต่มีการเปลี่ยนระดับเสียงเพื่อให้เข้าใจง่ายและสามารถจำได้ พบการซ้ำ การย่อโน้ต ลักษณะการย่อโน้ตเป็นการนำโน้ตบางส่วนจากหน่วยจังหวะย่อยเอกมาซ้ำโดยส่วนใหญ่จะเป็นอัตราส่วนโน้ตเข้บิตสองชั้น ทั้งนี้ยังพบการขยายโน้ต ซึ่งการขยายโน้ตของบทเพลงนี้พบว่าการขยายโดยใช้อัตราส่วนโน้ตเข้บิตสองชั้นและอัตราส่วนโน้ตสามพยางค์เข้บิตหนึ่งชั้น การขยายด้วยโน้ตสามพยางค์เข้บิตหนึ่งชั้นเป็นการขยายโดยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับหน่วยจังหวะย่อยเอกของบทเพลงนี้ อีกทั้งยังพบการใช้แนวคิดโดยการสร้างประโยคคำถามและประโยคคำตอบโดยใช้รูปแบบประโยค 3 ห่อง นอกจากนี้ยังพบการประดับโน้ตด้วยการใช้รูปแบบการตีแฟลมส์บนอัตราส่วนโน้ตสามพยางค์เข้บิตหนึ่งชั้นเป็นช่วงสั้นๆ และยังพบการใช้รูปแบบการตีด้วยโรลเป็นการร่วกลองเพื่อให้เกิดความน่าตื่นเต้น

ตัวอย่างที่ 6 การเน้นเพื่อเกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 6/8 และกลุ่มอัตราจังหวะ 5/4

แนวคิดวิธีที่ส่งผลให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะผิดแปลกปกติไปจากอัตราจังหวะเดิมพบแนวคิดว่าใช้วิธีการเน้นบนกลุ่มโน้ตเข้บ้ตสองชั้นเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 6/8 เป็นการเน้นไปที่กลองฟลอร์ทอมหรือกลองทอมโดยที่เสียงหลักอยู่บนกลองสแนร์ และยังพบการเน้นบนกลุ่มโน้ตเข้บ้ตสองชั้นเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 5/4 การบรรเลงด้วยแนวคิดนี้ส่งผลให้เกิดความคลุมเครือของอัตราจังหวะเดิม

3. การอิมโพรไวส์บทเพลงฟอล์กซิด

บทเพลงนี้เริ่มด้วยการสร้างช่วงนำเสนอโดยมีโครงสร้างเหมือนกับสังคีตลักษณ์บทเพลงแจ๊สมাত্রฐานคือ AABA และพบว่ามีการสร้างหน่วยจังหวะย่อยเอก A และหน่วยจังหวะย่อยเอก B และนำไปพัฒนาโดยมีความสัมพันธ์กับการอิมโพรไวส์ตลอดทั้งช่วง

ตัวอย่างที่ 7 ช่วงนำเสนอและหน่วยจังหวะย่อยเอกบทเพลงฟอล์กซิด

การพัฒนาการอิมโพรไวส์บทเพลงนี้พบว่ามีการนำเอาหน่วยจังหวะย่อยเอก A และหน่วยจังหวะย่อยเอก B มาพัฒนา โดยส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นลักษณะการกระจายหน่วยจังหวะย่อยเอกทั้ง 2 ให้อยู่ในรูปแบบการย่อโน้ต สิ่งที่พบได้บ่อยครั้งสำหรับการพัฒนาหน่วยจังหวะย่อยเอก A คือ การใช้แนวคิดการพลิกกลับของทำนอง ซึ่งมักเป็นการพลิกกลับด้วยประโยคหรือวลีสั้นๆ ส่วนหน่วยจังหวะย่อยเอก B มักจะพบการย่อโน้ตจากนั้นจึงมีการพัฒนาต่อด้วยแนวคิดที่หลากหลายเช่น การขยายโน้ตโดยใช้อัตราส่วนโน้ตที่มีความสัมพันธ์กับหน่วยจังหวะย่อยเอก และบางช่วงพบว่าการขยายโน้ตไม่มีความสัมพันธ์กับหน่วยจังหวะย่อยเอก การใช้แนวคิดหัวลำดับทำนอง นอกจากนี้ยังพบการประดับโน้ตด้วยรูปแบบการตีแฟลมส์ ตลอดทั้งช่วงการอิมโพรไวส์ของบทเพลงนี้เป็นการนำเอาวัตถุดิบที่สร้างขึ้นในช่วงตอนนำเสนอมาพัฒนาและเหมือนเป็นการถูกจัดเรียงใหม่ ซึ่งในบางครั้งมีการผสมระหว่างโน้ตจากหน่วยจังหวะย่อยเอก A และหน่วยจังหวะย่อยเอก B โดยที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

แนวคิดวิธีที่ส่งผลให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะผิดแปลกปกติไปจากอัตราจังหวะเดิมพบว่ามีการใช้การเคลื่อนที่ของลักษณะจังหวะซึ่งมักเกิดขึ้นกับหน่วยจังหวะย่อยเอก A (ตัวอย่างที่ 8)

ตัวอย่างที่ 8 การเคลื่อนที่ของลักษณะจังหวะ

พบแนวคิดการใช้วิธีการเน้นเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 3/8 ที่พัฒนาจากหน่วยจังหวะย่อยเอก B ทั้ง 2 แนวคิดดังกล่าวพบได้ไม่บ่อยนัก และเป็นการสร้างสีสันให้กับบทเพลงได้เป็นอย่างดี (ตัวอย่างที่ 9)

ตัวอย่างที่ 9 การเน้นเพื่อให้เกิดกลุ่มอัตราจังหวะ 3/8

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของแม่ก รัช ในบทเพลง *เดอะดรัมส์ออฟโซลวอลซ์* บทเพลง *ดรัมส์อันลิมิเต็ด* และบทเพลง *ฟอร์บิกซิด* ทำให้ทราบถึงการพัฒนาการอิมโพรไวส์เดี่ยวโดยไม่มีผู้บรรเลงประกอบทั้ง 3 บทเพลงตามประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น บทเพลงทั้ง 3 บทเพลงมีแนวความคิดการพัฒนาที่คล้ายกัน มีความแตกต่างในเรื่องของช่วงการนำเสนอในช่วงแรก สามารถนำแนวคิดไปพัฒนาและต่อยอดได้ แนวคิดการพัฒนาการอิมโพรไวส์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพียงมุมมองของผู้วิจัยเท่านั้น ยังสามารถเพิ่มประเด็นที่เกี่ยวกับการอิมโพรไวส์หรือใช้แนวคิดและทฤษฎีการอิมโพรไวส์จากนักวิชาการท่านอื่นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่แตกต่างกันออกไป

รายการอ้างอิง

- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2554). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.
- Brown, L. A. (1997). *The development of modern jazz drum set performance* (Unpublished Doctoral dissertation). Berkeley University, California.
- Crawford, W. (2007). *Soloing on the drumset*. Retrieved from <http://www.hudsonmusic.com>.
- Falk, J. (2012). *Who is Max Roach*. Retrieved from <http://www.drumlessons.com/drummers/max-roach/>
- Frank, A., (Ed.). (1995). *Downbeat 60 years of Jazz*. Milwaukee, WI: Hal Leonard.
- Gottlieb, D. (2011). *The evolution of jazz drumming*. New York: Hudson Music.
- Hoenig, A., & Weidenmueller, J. (2009). *Intro to polyrhythms contracting and expanding time with form*. New York: Mel Bay Publications.
- Hutchings, A. (2015). *Max roach the drums also waltz*. Retrieved from www.hutch-drums.com.
- Kernfeld, B. (Ed.). (2002). *The new grove dictionary of jazz* (2nd ed.). New York: Macmillan Publisher Limited.
- Mahoney, O. T. (2004). *Motivic drumset soloing a guide to creative phrasing and improvisation*. Milwaukee, WI: Hal Leonard.
- Mattingly, R. (1993). Max roach: no boundaries. *Modern Drummer*, 17(8), 1-128.
- . (1998). *The drummer's time conversations with the great drummer o jazz*. NJ: Modern Drummer Publications.
- McCaslin, D, J. (2015). *Melodic jazz drumming* (Unpublished Doctoral dissertation). Faculty of Music University of Toronto, Canada.
- McShane, L. (2007). max roach (1924-2007) Jazz master max roach dies at eighty-three. *The Black Scholar*, 37(3), 1-116.
- Riley, J. (2007). Max roach 1924-2007 a life unlimited. *Modern Drummer*, 31(12), 1-180.